

3

Muutos kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hinnoitteluperiaatteisiin vuodelle 2021

HEL 2020-009165 T 02 05 00

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää tehdä toimialan hinnoitteluperiaatteisiin muutoksia, joilla mahdollistetaan uuden maksun käyttöönotto kirjastossa. Kirjaston asiakkaille on tulossa maksu mikäli asiakas jättää varauksensa noutamatta. Maksua ei määrätä lapsiasiakkaille, kotipalvelun asiakkaille, joustoasiakkaille eikä yhteisöasiakkaille kuten kouluille ja päiväkodeille. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyy liitteenä ovat täydennetyt hinnoitteluperiaatteet.

Esittelijän perustelut

Varaamisen suosio kirjastoaineiston käyttötapana kasvaa, ja varauksia käsitellään Helmet-kaupungeissa yli 2,8 miljoonaa kappaletta vuosittain. Varausmäärän kasvaessa myös kirjastoista noutamatta jäävien varausten määrä kasvaa. Helmet-kaupungeissa keskimäärin 14 % varauksista eli vuositasolla yhteensä noin 400 000 kappaletta jää noutamatta. Tämä hidastaa kysytyn aineiston kiertonopeutta, pidentää varausjonoja ja heikentää asiakkaiden kirjastokokemusta koko alueella.

Suomen yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) mukaisesti kirjastojen peruspalvelut ovat asiakkaalle maksuttomia. Lain 12 §:n mukaan kunta voi periä maksun mm. myöhässä palautetusta aineistosta ja varatun aineiston noutamatta jättämisestä.

Suurimmassa osassa Suomen kunnista on otettu käyttöön maksu noutamattomista varauksista. Asiakas välttyy maksulta noutamalla varauksensa määräajassa tai peruuttamalla varauksen. Asiakas voi myös lukea vasta jonossa olevan varauksen esimerkiksi lomansa ajaksi. Maksu ei ole vähentänyt varaamisen suosiota.

Koska Helmet-järjestelmä ja -asiakkuus ovat seutuyhteisiä, myös maksun tulee olla seututasoinen. Kaikkien Helmet-kaupunkien päätöksentekoon tuodaan päätösesitys, jonka mukaan otetaan käyttöön yhden euron (1 €) suuruinen maksu, mikäli asiakas ei nouda varaustaan noutoilmoituksessa mainittuna määräaikana. Maksua ei määrätä lapsiasiakkaille, kotipalvelun asiakkaille, joustoasiakkaille eikä yhteisöasiakkaille kuten kouluille ja päiväkodeille. Noutamattoman varauksen maksu tallentuu asiakkaan tietoihin Helmet-järjestelmässä, ja sen voi maksaa verkkomaksuna tai kirjastossa asioidessaan samoin kuin myöhäs-

1.12.2020

tymismaksut. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja tekee toimivaltansa mukaisen erillisen päätöksen edellä mainitusta yhden euron maksusta koskien noutamatta jäänyttä varattua aineistoa lautakunnan päätöksen jälkeen.

Ehdotetun maksun suuruus on suhteessa muiden isojen kuntien vastaaviin maksuihin, jotka vaihtelevat 1–2 euron välillä (esimerkiksi Joensuussa, Oulussa ja Pirkanmaan PIKI-kirjastoissa 1 euro; Jyväskylässä, Kuopiossa, Rovaniemellä ja Varsinais-Suomen VASKI-kirjastoissa 2 euroa).

Maksun ensisijaisena tavoitteena on kannustaa asiakkaat huolehtimaan varaustensa noudosta tai peruuttamisesta aineiston kierron ja varausjonojen nopeuttamiseksi. Samalla henkilöstön työaikaa vapautuu noutamattomien varausten käsittelylogistiikasta muihin tehtäviin. Maksun käyttöönotto lisää myös kirjastojen maksutuloja. Suhteutettuna vuoden 2019 noutamattomien varausten määrään uuden maksun arvioitu tuotto on Helsingissä noin 120 000 euroa, Espoossa 40 000 euroa, Vantaalla 22 000 euroa ja Kauniaisissa 2 000 euroa. Laskelma perustuu oletamaan, että maksun käyttöönoton jälkeen varausmäärät säilyvät ennallaan ja noin puolet nykyisestä määrästä eli 7 % varauksista jää edelleen noutamatta.

Liitteenä oleviin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hinnoitteluperiaatteisiin nyt lautakunnan päätöksellä tehtävät muutokset tulevat kohtaan 6.7 Lupien ja hallinnollisten maksujen hinnoitteluperiaatteet. Oheismateriaalina on versio jossa muutettavat kohdat näkyvät punaisella.

Liitteenä oleviin hinnoitteluperiaatteisiin on myös lisätty kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan aiemmin 20.10.2020, § 173 hyväksymä muutos venepaikkahinnoittelun rakenteeseen. Esittelijän perusteluissa mainittiin tuolloin virheellisesti, että venepaikkahinnoittelu perustuu veneen leveyteen vaikka se tosiasiassa perustuu venepaikan leveyteen. Itse lautakunnan päätöksessä tai sen liitteessä ei ollut virhettä, ja toimialajohtajan tekemässä jatkopäätöksessä 23.10.2020, § 64, Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hinnasto vuodelle 2021 Venepaikat, todetaan myös, että hinnoittelussa venepaikan koot luokitellaan venepaikan leveyden mukaan.

Hallintosäännön 10 luvun 1 §:n mukaan, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, toimialalautakunta omalla toimialallaan päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranomainen päättää, hinnoista, maksuista, vuokrista ja korvauksista sekä vapautuksesta toimialalle kohdistettavan maksun, korvauksen ja muun saatavan suorittamisesta. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on 8.9.2020, § 123 hy-

1.12.2020

väksynyt kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hinnoitteluperiaatteet vuodelle 2021 ja tämä päätös täydentää aiempaa päätöstä.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Katri Vanttinen, kirjastopalvelujen johtaja, puhelin: 09 31023126
katri.vanttinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hinnoitteluperiaatteet vuodelle 2021

Oheismateriaali

1 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hinnoitteluperiaatteet vuodelle 2021
(muutokset näkyvissä)

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta